

MŁODZI I PRZYSZŁOŚĆ

Aspiracje edukacyjne i zawodowe
dziewczyn i chłopców w Polsce

RAPORT INSPIRING GIRLS POLSKA



Nasze raporty publikujemy w dwóch celach: **by podnosić w debacie publicznej istotne kwestie dotyczące wspierania młodych** oraz by na ich podstawie **projektować jak najbardziej skuteczne działania programowe i edukacyjne skierowane zarówno do dziewczyn, jak i do chłopców.**

Wiedza płynąca z badań jest potrzebna, by takie organizacje jak nasza mogły właściwie wspierać młodych w ich wyborach edukacyjnych i zawodowych na wczesnym etapie rozwoju. To wnioski cenne dla edukatorów, nauczycieli i rodziców oraz dla przedstawicieli biznesu, którzy coraz częściej rysują horyzont aspiracji życiowych dzieci.

Niniejszy raport opracowaliśmy na podstawie badań jakościowych i ilościowych zrealizowanych przez agencję badawczą IQS na zlecenie Fundacji Inspiring Girls Polska, a także na podstawie analizy literatury przedmiotu oraz danych zastanych.

Badanie zostało przeprowadzone przez agencję badawczą IQS na zlecenie Fundacji Inspiring Girls Polska w dniach 13.06–22.08.2025 i objęło dzieci w wieku 11–17 lat.

Proces badawczy składał się z dwóch etapów. Pierwszy to badanie ilościowe, zrealizowane metodą CAWI, z wykorzystaniem autorskiego panelu Opinie.pl należącego do IQS. Próba badawcza liczyła N=600 dzieci (połowa dziewczyn i połowa chłopców), a wszystkie 20-minutowe wywiady były realizowane za zgodą ich rodziców. Celem tego badania było zrozumienie, co inspiruje i kształtuje aspiracje nastoletnich dziewcząt i chłopców w Polsce. Próbę dobrano w sposób reprezentatywny dla populacji dziewcząt i chłopców w wieku 11–17 lat, uwzględniając płeć, wiek oraz wielkość miejscowości zamieszkania. Drugi etap to badanie jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne (IDI), celem których było zrozumienie wyników uzyskanych w badaniu ilościowym.

KONCEPCJA I NADZÓR
MERYTORYCZNY:

Eliza Durka

AUTORZY RAPORTU:

Eliza Durka, Julita Rudolf, Mateusz Wojciechowski

KOMENTARZE:

Zbigniew Bujak, dr Maciej Bukowski, dr Michał Gulczyński, dr Estera Kot, Weronika Możejko, prof. ALK dr hab. Aleksandra Przegalińska, Anna Szewczyk, dr Jędrzej Witkowski

REDAKCJA RAPORTU:

Anna Chyckowska

PROJEKT GRAFICZNY:

Justyna Wróblewska, BRANDFACE

ROK PUBLIKACJI

2025



Eliza Durka

fundatorka i prezeska Fundacji Inspiring Girls Polska

Przyszłość młodych to nasza odpowiedzialność

Piszę te słowa do tegorocznego raportu Inspiring Girls Polska, a „The New York Times” właśnie publikuje artykuł o wymownym tytule: *Big Tech Told Kids to Code. The Jobs Didn't Follow*. To historia o tysiącach młodych ludzi w Stanach Zjednoczonych, którzy przez ostatnią dekadę słyszeli, że jeśli nauczą się programować i zdobędą dyplom informatyki, czeka ich pewna i dobrze płatna kariera. Dziś wielu z nich, zamiast w firmach technologicznych, szuka pracy w gastronomii czy handlu. Sztuczna inteligencja przejmuje część zadań programistów, a rynek pracy zmienia się szybciej niż system edukacji. Obietnica „złotego biletu” do kariery w branży technologicznej okazała się znacznie mniej pewna, niż przez lata sądzono.

Ta amerykańska historia nie jest odległa od naszych realiów. Pokazuje mechanizm, który działa także w Polsce: gdy koncentrujemy się na jednej „modnej” kompetencji lub zawodzie, ryzykujemy, że przygotujemy młodych do świata, który w chwili, gdy wkroczą na rynek pracy, będzie wyglądał wbrew założeniom. Dlatego pytanie, które powinniśmy sobie zadać, nie brzmi: jakie zawody będą najbardziej pożądane za pięć czy dziesięć lat, tylko jakie kompetencje pozwolą młodym odnaleźć się w świecie, który nieustannie się zmienia.

Raport *Młodzi i przyszłość. Aspiracje edukacyjne i zawodowe dziewczyn i chłopców w Polsce* jest naszą próbą odpowiedzi. Pokazujemy w nim, kogo młodzi w Polsce podziwiają, jakie mają wzorce i aspiracje, jakie zawody znają i o jakich marzą. Widzimy, że najczęściej wskazują rodziców jako swoje wzorce. Ale brakuje im inspiracji w przestrzeni publicznej – w biznesie, technologii, polityce czy kulturze. A kiedy młodzi nie widzą różnorodnych wzorców w tych obszarach, ich wyobraźnia zawodowa i społeczna zawęża się do tego, co najbliższe i znane.

To także wezwanie do odpowiedzialności. Biznes może i powinien odgrywać tu szczególną rolę – nie tylko jako pracodawca, lecz także jako współtwórca inspiracji.

Firmy mają potencjał, by pokazywać młodym różne ścieżki kariery i wspierać poprzez mentoring. Jeśli naprawdę chcemy wspierać aspiracje młodych, nie możemy zostawić tego zadania wyłącznie szkołom.

Najważniejsza lekcja płynąca z tego raportu jest jednak uniwersalna. W świecie, w którym zawody powstają i znikają szybciej niż programy nauczania, prawdziwą przewagą stają się kompetencje adaptacyjne: uczenie się przez całe życie, krytyczne myślenie, kreatywność, współpraca, odporność oraz odpowiedzialne korzystanie z technologii i sztucznej inteligencji. To one pozwolą młodym nie tylko wejść na rynek pracy, ale też wielokrotnie odnajdywać się w nim na nowo.

Wierzę, że raport, który oddajemy do rąk czytelników, może być dla nas – rodziców, nauczycieli, biznesu, decydentów i organizacji społecznych – inspiracją do rozmowy na temat przyszłości młodych w Polsce.



Przemysław Kuraczyk

Business Growth Director IQS

Wgląd w świat inspiracji i wyzwań

Z ogromną radością wspieramy działania Inspiring Girls Polska już przy piątej edycji raportu Fundacji. Jako agencja badawcza IQS wierzymy, że rzetelne badania to podstawa do zrozumienia aspiracji młodych ludzi i tworzenia dla nich lepszych warunków rozwoju. Dlatego z dumą angażujemy się w projekt, który daje głos dziewczynom i chłopcom w całej Polsce. Serdecznie dziękujemy wszystkim młodym osobom, które wzięły udział w badaniu jakościowym i ilościowym, bo to dzięki Waszym odpowiedziom możemy lepiej poznać świat Waszych marzeń, inspiracji i wyzwań. Dziękujemy również zespołowi Inspiring Girls Polska za konsekwentne budowanie przestrzeni, w której młode pokolenie może wyrażać swoje aspiracje i ambicje. Wierzymy, że wspólnie tworzymy wiedzę, która pomoże kształtować przyszłość bardziej otwartą, równą i wspierającą dla wszystkich.

Kompetencje przyszłości

Pula umiejętności potrzebna, by radzić sobie w świecie, którego jeszcze nie ma, to prognoza na podstawie stałej analizy danych m.in. o tym, dokąd zmierza świat, jak ukształtuje się gospodarka, jaka technologia wypełni codzienność i jak zmieni się sposób, w jaki ludzie współpracują, komunikują się i tworzą wspólnoty. To nie science fiction – sami już doświadczamy, że to, co jeszcze kilka lat temu było „dodatkiem” (np. umiejętność współpracy online czy korzystanie z AI), dziś jest standardem. Edukacja i wychowanie powinny dostosowywać się do realiów, by rozwijać młodych. Ale w którą stronę ich kierunkować?



Dzieci, które dziś uczą się w szkołach, wejdą na rynek pracy w latach 2030–2040 – wówczas wiele zawodów zmieni się albo zniknie pod wpływem technologii, sztucznej inteligencji, transformacji energetycznej oraz globalnych i lokalnych kryzysów. To nasza mglista wiedza. Ponieważ zmiany zachodzą gwałtownie i globalnie, nie wszystkie są przewidywalne – dlatego przyjmuje się, że w **dzieciach i młodzieży rozwijać należy te kompetencje, które pozwolą im żyć w chaosie i nadmiarze**. Stawiamy na elastyczność (by móc się odnaleźć w zmianie), odporność psychiczną (by sobie z tym radzić), na ciekawość (by mieć chęć się rozwijać i pracować przez całe życie oraz wchodzić w relacje), umiejętność współpracy i łączenia perspektyw z różnych dziedzin (by szukać rozwiązań, a nie utykać w problemach). Z listy przygotowanej przez World Economic Forum^[1] wynika, że dorośli chcą dać młodym warunki i możliwości do wykształcenia dojrzałości (samodzielność, samostereowność, odpowiedzialność i sprawczość), rezyliencji oraz gotowości do pracy.

KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI

– połączenie umiejętności technologicznych, poznawczych i społeczno-emocjonalnych.

PIERWSZA DZIESIĄTKA:		NAJSZYBCIEJ NABIERAJĄCE ZNACZENIA DO 2030 ROKU:
1. MYŚLENIE ANALITYCZNE: wyciąganie wniosków z danych i faktów.	6. KOMPETENCJE CYFROWE: sprawne korzystanie z technologii i AI.	• OBSŁUGA AI I BIG DATA – najszybciej rosnąca kompetencja.
2. ODPORNOŚĆ I ELASTYCZNOŚĆ: szybkie dostosowanie się do zmian i trudnych sytuacji.	7. EMPATIA I AKTYWNE SŁUCHANIE: rozumienie innych i dobra komunikacja.	• SIECI I CYBER-BEZPIECZEŃSTWO
3. PRZYWÓDZTWO I WPŁYW SPOŁECZNY: inspirowanie innych i budowanie zaufania.	8. CIEKAWOŚĆ I UCZENIE SIĘ PRZES CAŁE ŻYCIE: otwartość na rozwój i nowe doświadczenia.	• KOMPETENCJE CYFROWE
4. KREATYWNOŚĆ: znajdowanie nowych pomysłów i rozwiązań.	9. ZARZĄDZANIE TALENTAMI: przyciąganie i wspieranie ludzi w organizacji.	• KREATYWNOŚĆ
5. MOTYWACJA I SAMOŚWIADOMOŚĆ: wyznaczanie celów i znajomość swoich mocnych stron.	10. ORIENTACJA NA USŁUGI I KLIENTA: nastawienie na potrzeby odbiorcy i zapewnianie wysokiej jakości usług.	• ODPORNOŚĆ I ELASTYCZNOŚĆ
		• CIEKAWOŚĆ I UCZENIE SIĘ PRZES CAŁE ŻYCIE
		• PRZYWÓDZTWO I WPŁYW SPOŁECZNY
		• ZARZĄDZANIE TALENTAMI
		• MYŚLENIE ANALITYCZNE
		• ŚWIADOMOŚĆ EKOLOGICZNA



Prof. ALK dr hab. Aleksandra Przegalińska

Akademia Leona Koźmińskiego

Świat pracy szybko się zmienia. Sztuczna inteligencja nie odbierze nam człowieczeństwa, ale zmieni to, czego uczymy i jak pracujemy. **W szkołach kluczowe staje się rozumienie, jak działa i do czego służy AI, krytyczne myślenie i sprawdzanie źródeł, zadawanie jasnych pytań, praca z danymi, poprawianie rozwiązań krok po kroku oraz ocena ich jakości. Do tego dochodzą zasady etyczne i dobra współpraca z innymi.** Warto uczyć tego na lekcjach i w projektach szkolnych, łącząc treści z różnych przedmiotów. Równie ważne są **wzorce i mentoring – tak, by dziewczyny i chłopcy równie pewnie wybierali nauki ścisłe i technologie.** Potrzebujemy lekcji, na których można bezpiecznie testować narzędzia, rozmawiać o uprzedzeniach w danych, uczyć się tworzyć dobre polecenia dla systemów i mówić głośno: błąd to krok do poprawy. **Jeśli damy młodym takie umiejętności, wsparcie i równe szanse, sztuczna inteligencja będzie narzędziem do działania, a nie barierą na starcie.**

OECD^[2] też podkreśla, że edukacja nie powinna skupiać się wyłącznie na przekazywaniu wiedzy – **szkoła ma rozwijać umiejętności**, które przygotują młodych do życia i pracy w świecie pełnym zmian. To oznacza, że szkoła i środowisko wychowawcze odgrywają dziś kluczową rolę.

TRZY GŁÓWNE GRUPY POTRZEBNYCH UMIEJĘTNOŚCI OECD LEARNING COMPASS 2030

1.

Umiejętności poznawcze i metapoznawcze

Krytyczne i twórcze myślenie, zdolność uczenia się oraz rozwiązywania problemów. W praktyce oznacza to, że młodzi powinni uczyć się nie tylko faktów, ale także tego, jak analizować informację, szukać rozwiązań i samodzielnie kierować swoim rozwojem.

2.

Umiejętności społeczne i emocjonalne

Takie jak empatia, odpowiedzialność, współpraca czy ciekawość. To one pozwalają młodym budować dobre relacje, działać w grupie i rozwijać poczucie sprawczości – kluczowe w świecie, w którym praca zespołowa i komunikacja są podstawą sukcesu.

3.

Umiejętności praktyczne i fizyczne

Obejmują obsługę nowych technologii, a także kompetencje rozwijane poprzez sztukę czy sport. To one wspierają kreatywność, wytrwałość i odporność psychiczną – cechy potrzebne w życiu.

OECD mówi też o tzw. **kompetencjach transformacyjnych**, które są szczególnie ważne dla młodych: umiejętność tworzenia nowej wartości, godzenia różnych punktów widzenia i brania odpowiedzialności za swoje decyzje. Dzięki nim młodzi mogą stać się nie tylko odbiorcami zmian, lecz także ich autorami.

Z tego powodu edukacja przyszłości powinna rozwijać w dzieciach i młodzieży nie tylko umiejętności akademickie, ale także zdolności społeczne, emocjonalne i cyfrowe, np. poprzez naukę w ramach prowadzenia wieloosobowych projektów, nastawionych na rozwiązywanie konkretnych problemów (tzw. Project-Based Learning)^[3].

OBSZAR	OECD (LEARNING COMPASS 2030)	WEF (FUTURE OF JOBS 2025)	WSPÓLNY MIANOWNIK
MYŚLENIE I UCZENIE SIĘ	Krytyczne i kreatywne myślenie, metapoznanie, uczenie się	Analityczne i kreatywne myślenie, ciekawość uczenia się	Umiejętność rozwiązywania problemów i uczenia się przez całe życie
SPOŁECZNE I EMOCJONALNE	Empatia, współpraca, poczucie sprawczości	Empatia, współpraca, przywództwo, aktywne słuchanie	Inteligencja emocjonalna, relacje, praca zespołowa
ODPORNOŚĆ I ADAPTACJA	Samoregulacja, równoważenie napięć, odpowiedzialność	Odporność, elastyczność, zarządza- nie sobą i stresem	Radzenie sobie ze zmianą i niepewnością
TECHNOLOGIA I PRAKTYCZNE UMIĘJĘTNOŚCI	Umiejętności ICT, korzystanie z narzędzi, dbanie o zdrowie	Kompetencje cyfrowe, AI, Big Data, programowanie	Kompetencje cyfrowe + wellbeing jako fundament skuteczności
WARTOŚCI I ETYKA	Branie odpowiedzialności, działanie dla dobra wspólnego	Świadomość środowiskowa, przywództwo i wpływ społeczny	Etyczne, odpowiedzialne przywództwo



Jędrzej Witkowski

Prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej

O kompetencjach przyszłości mówimy już od kilku dekad. Cały czas niefortunnie nazywając je w sposób, który sugeruje, że będziemy ich potrzebowali dopiero kiedyś – w przyszłości właśnie. Tymczasem już teraz i my, i nasze dzieci potrzebujemy umiejętności krytycznego myślenia i twórczego myślenia, zdolności komunikacyjnych czy kompetencji społeczno-emocjonalnych pozwalających budować zdrowe relacje, traktować innych z empatią czy regulować własne emocje.

*Konieczność rozwijania tych kompetencji od najmłodszych lat nie wzbudza w społeczeństwie kontrowersji, **ale szkoła nadal traktuje je jak coś dodatkowego – coś, czym można się zająć, jeśli starczy czasu po zrealizowaniu przeładowanego programu nauczania** serwującego głównie... wiedzę o teraźniejszości.*

Co zrobić, aby tak nie było? Jasno określić, jakie kompetencje przyszłości chcemy rozwijać i **postawić je w szkole (także w podstawie programowej) na równi z wiedzą przedmiotową**. Szkoła może i powinna w równym stopniu budować wiedzę o świecie, rozwijać kompetencje pozwalające w nim skutecznie działać oraz wzmacniać sprawczość młodych ludzi, bo to ona daje im siłę.

Rozwijanie kompetencji przyszłości to nie tylko konieczność, ale też szansa dla szkoły na spotkanie się z oczekiwaniami rodziców, samych dzieci oraz młodzieży, która teraz postrzega szkolne doświadczenie jako zupełnie nieadekwatne (według badania PISA 2022 aż 38 proc. 15-latków deklaruje, że szkoła okazała się dla nich stratą czasu).

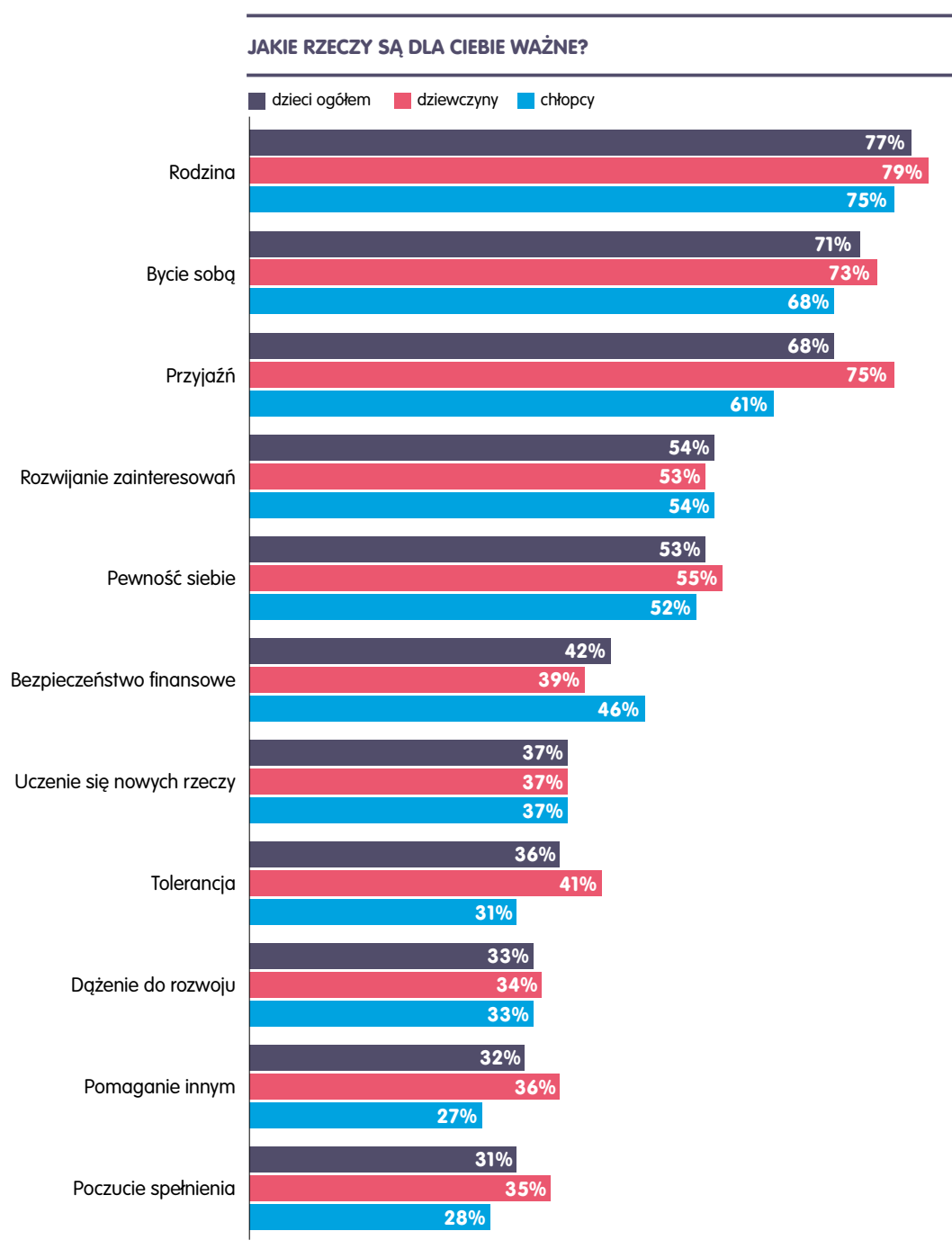
Perspektywa młodych



Priorytety i wartości

Młodzi stawiają na rodzinę, przyjaźń i możliwość bycia sobą.

Dziewczyny i chłopcy mają wspólne wartości – są w tym do siebie bardzo podobni.



Wzorce

Najważniejszymi autorytetami młodych pozostają rodzice – aż 65 proc. dziewczyn i chłopców spontanicznie wskazuje mamę i tatę jako najważniejszy wzorzec. Dziewczyny częściej od chłopców wskazują mamę jako najważniejszy wzorzec do naśladowania.

Poza najbliższą rodziną dla młodych w Polsce ważni są czołowi polscy sportowcy – dla 26 proc. chłopców to Robert Lewandowski (ważny dla 5 proc. dziewczyn), a dla 5 proc. to Iga Świątek. Ze świata nauki pojawia się jedynie Maria Skłodowska-Curie, brak jest osób zajmujących się kulturą, polityką, biznesem czy technologiami.



Anna Szewczyk

pedagożka i socjoterapeutka z 35-letnim doświadczeniem w pracy w szkole podstawowej

Z moich obserwacji i badań własnych na potrzeby opracowania programu profilaktyczno-wychowawczego w klasach 7–8 wynika, że **dzieci i młodzież coraz częściej czerpią wzorce z mediów społecznościowych: TikToka, Instagrama czy YouTube’a**. Ich idolami stają się influencerzy i twórcy internetowi. Jednocześnie **młodzi ludzie bardzo potrzebują opieki i zainteresowania ze strony rodziców**. Wielu z nich nadal postrzega rodziców jako wzory, ale coraz częściej deklaruje ograniczony kontakt z rodziną i brak wspólnych aktywności (zabawa, sport). Średnio raz na pięć tygodni zdarza się wspólne działanie, a około 20 proc. młodzieży deklaruje, że nigdy nie robiło z rodzicami niczego razem.

Uczniowie coraz rzadziej mówią o swojej przyszłości. **Często nie wiedzą, kim chcą być, trudno im połączyć własne zainteresowania z wyborem zawodu, mają coraz mniej pasji i hobby. Wiele osób cechuje niska samoocena, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy i trudność w przewidywaniu konsekwencji własnych działań**. W klasach 7–8 duża część młodzieży deklaruje chęć studiowania, ale nie wie, jakie kierunki wybrać. Priorytetem staje się dla nich wysoki zarobek. Zaniepokoiło mnie również, że około 45 proc. moich uczniów nie wie, jakie wykształcenie mają ich rodzice, co może świadczyć o braku rozmów w domu na temat edukacji i pracy.

Doradztwo zawodowe w szkołach podstawowych jest przedmiotem niedocenianym.

W moim doświadczeniu uczniowie często unikają tych zajęć, a kiedy przychodzi moment wyboru szkoły ponadpodstawowej, nie mają jeszcze sprecyzowanych planów na przyszłość.

Dla wielu dzieci i młodzieży pojęcie dobrostanu wiąże się głównie z dobrami materialnymi. Rodzice spełniają ich potrzeby konsumpcyjne, kupują modne gadżety. **Rzadko rozmawia się z dziećmi o kosztach utrzymania domu czy planowaniu wydatków.** W moich badaniach 42 proc. uczniów przyznało, że rodzice nie pytają ich, na co wydają swoje kieszonkowe.

Brakuje dzieciom i młodzieży dobrego dorosłego – osoby, która znajdzie czas, wysłucha i wesprze. W szkołach obowiązków nauczycieli i specjalistów przybywa, a czas na indywidualną pracę z uczniem się kurczy. W mojej praktyce mam średnio dwie minuty tygodniowo na ucznia – to zdecydowanie za mało. **Wierzę, że bardzo pomogłoby wprowadzenie w szkołach funkcji osoby, której głównym zadaniem byłoby towarzyszenie dzieciom i rozmowa z nimi – kogoś w rodzaju przyjaznej dorosłej osoby.**

Często widzę, że dzieci szukają wsparcia u osób spoza kadry pedagogicznej, np. pracowników obsługi szkoły. To pokazuje, jak duża jest potrzeba bycia wysłuchanym. **Obecne przepisy formalnie tego nie przewidują (brak przygotowania pedagogicznego takich osób), co ogranicza ich rolę – to wyzwanie systemowe.**

Jest też coś pozytywnego. Jeśli nauczyciel lub specjalista zbuduje relację z uczniem we wcześniejszych latach, dziecko chętniej przychodzi porozmawiać później. Problem w tym, że w szkołach podstawowych mamy dużą rotację kadry. Ja pracuję tu od wielu lat, więc dzieci mnie znają, ale inni nauczyciele i specjaliści często zmieniają miejsca pracy. **Wielu uczniów nie ma stałego, dobrego dorosłego ani w domu, ani w szkole. Nic dziwnego, że młodzi ludzie tak trudno się otwierają i szukają przyjaźni w mediach społecznościowych.**



Dr Michał Gulczyński

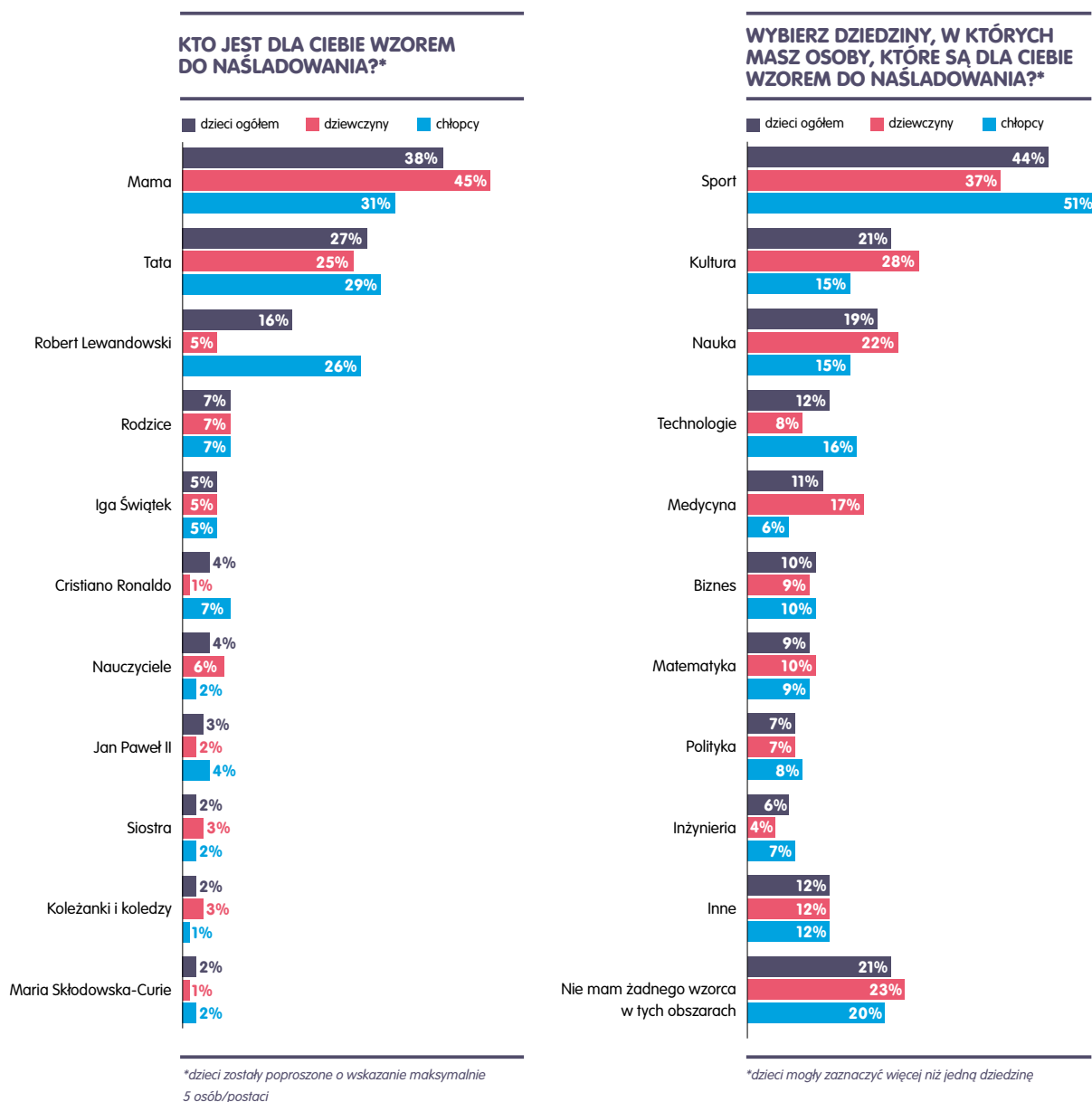
sociolog, European University Institute,
Stowarzyszenie na Rzecz Chłopców i Mężczyzn

W dzisiejszej szkole jest bardzo mało dorosłych mężczyzn, a chłopcy uzyskują słabsze wyniki od dziewcząt. Nawet jeśli badania nie pokazują jednoznacznie, że większa liczba mężczyzn wśród nauczycieli zmniejszyłaby nierówności w wynikach, trudno zakładać, że brak mężczyzn nie wpływa na chłopców. Za jeden z ważniejszych problemów polskich szkół uważam brak „zaufanych dorosłych” – takiej osoby w szkole, z którą dzieci mogą szczerze i osobiście porozmawiać o swoich doświadczeniach, emocjach i problemach. **Brak mężczyzn, a także częsty brak związku między szkołą a zainteresowaniami chłopców, może powodować, że nie czują oni przynależności do środowiska szkolnego.** Przyciągnięcie do niego mężczyzn – ojców, trenerów,

edukatorów czy praktyków – może pomóc w przekonywaniu chłopców, że warto angażować się w naukę i życie szkolne, nawet jeśli nie przekłada się to wprost na możliwości zarobkowe. **Aby zmniejszyć nierówności płci w edukacji, według mojej interpretacji dotychczasowych badań, należy chłopcom zawieszać poprzeczkę i pomagać przez nią przeskoczyć. Rolę mentorów w szkole mogą też odgrywać starsi koledzy.**

Aż 44 proc. młodych ma w sporcie jakąś osobę, która jest wzorem do naśladowania. Widać tu jednak dysproporcje, bo tylko 37 proc. dziewczyn znajduje w sporcie jakąś inspirację, podczas gdy taki wzór istnieje dla ponad połowy chłopców.

Co piąte dziecko w wieku 11–17 lat przyznaje, że nie ma żadnego wzorca z obszarów m.in. sportu, kultury, nauki, technologii, biznesu czy polityki.

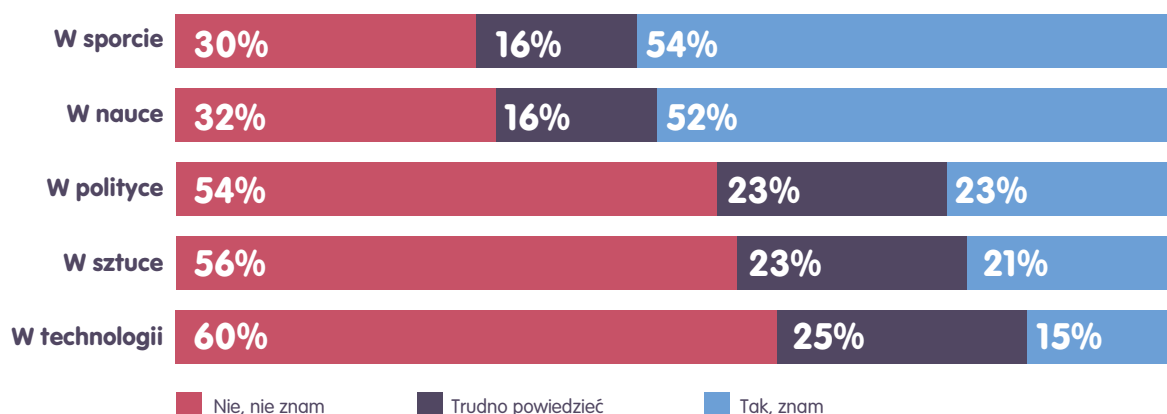


Młodzi pytani o kobiece wzorce do naśladowania w poszczególnych dziedzinach odpowiadają, że znają kobiety działające w sporcie (54 proc. wskazań) i nauce (52 proc.). Zaledwie 15 proc. zna kobietę z obszaru technologii. 60 proc. dzieci wyraźnie mówi, że nie zna żadnej inspirującej kobiety w tym obszarze, a dodatkowe 25 proc. – że trudno jest im powiedzieć, czy znają czy nie.

CZY ZNASZ Kobietę, KTÓRA ZROBIŁA COŚ WYJĄTKOWEGO

w nauce, technologii, sporcie, sztuce, polityce?

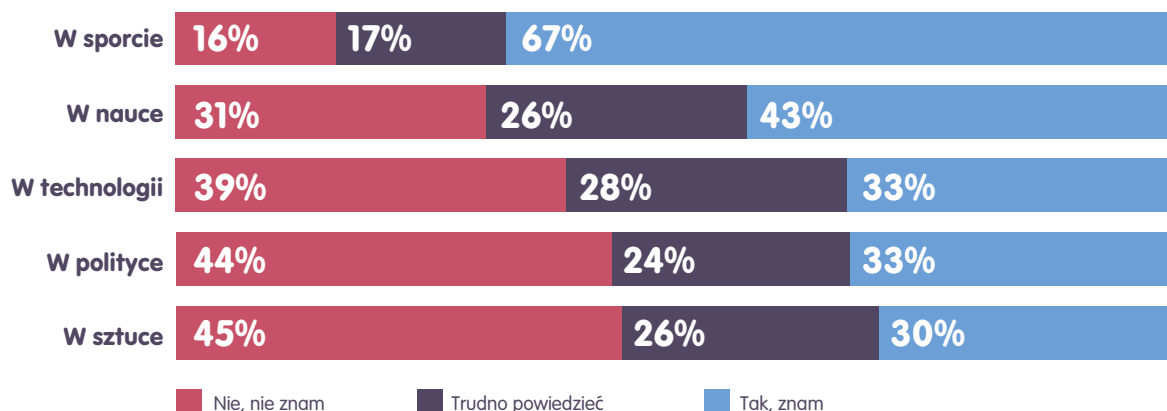
(dzieci ogółem)



CZY ZNASZ MĘŻCZYNĘ, KTÓRY ZROBIŁ COŚ WYJĄTKOWEGO

w nauce, technologii, sporcie, sztuce, polityce?

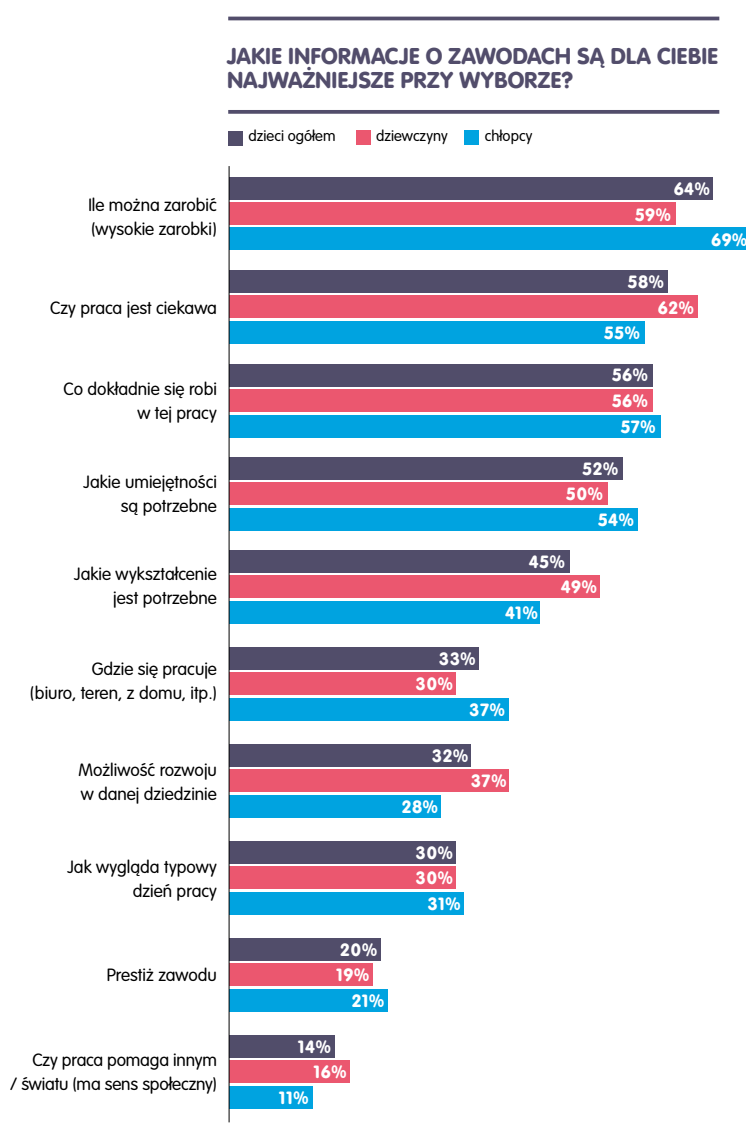
(dzieci ogółem)



Aspiracje

Podejście do wyboru ścieżki kariery

Najbardziej atrakcyjnym zawodem w oczach dzieci jest Influencer/ka, youtuber/ka, instagramer/ka i tiktoker/ka. U chłopców to numer jeden, zaraz potem jest informatyk, programista i inżynier. Atrakcyjnymi zawodami są również gamer zawodowy, e-sportowiec i twórca gier. Kariera sportowa wydaje się atrakcyjna dla 31 proc. z nich.



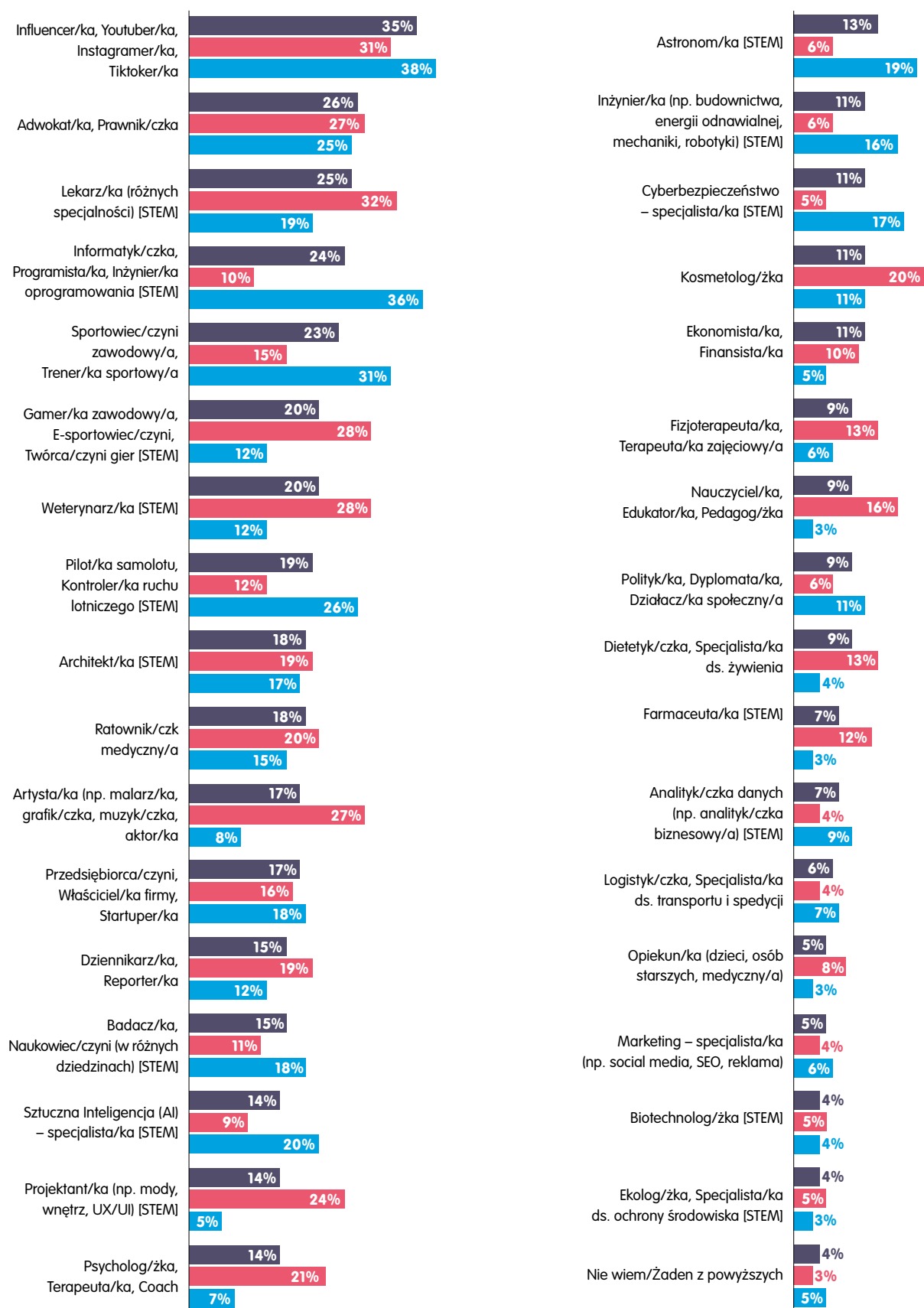
Dla prawie jednej trzeciej dziewczyn (32 proc.) najbardziej atrakcyjnym zawodem jest lekarka różnych specjalności, przebijając nieznacznie karierę w social mediach (31 proc.). Dla 28 proc. atrakcyjny wydaje się zawód weterynarki, a dla 27 proc. malarki, graficzki, muzyczki aktorki lub prawniczki.

Wspólnym marzeniem numer jeden dla wszystkich badanych dzieci jest kariera influencera (31 proc. dziewczyn i 38 proc. chłopców).

Co ciekawe, praca youtuber/ka, instagramer/ka i tik-toker/ka nie pojawia się w odpowiedzi na pytanie „Kim chcesz zostać w przyszłości?”. Tutaj dla dziewczyn na pierwszym miejscu jest praca lekarki różnych specjalności, artystki i weterynarki. Chłopcy chcą zostać zawodowymi sportowcami bądź trenerami, inżynierami, informatykami i programistami.

A KTÓRE ZAWODY SĄ DLA CIEBIE ATRAKCYJNE?*

■ dzieci ogółem ■ dziewczyny ■ chłopcy



*dziewczyny i chłopcy mogli wybrać więcej niż jeden zawód

Co dla młodych wydaje się ważne przy wyborze zawodu? Zarówno dla chłopców (69 proc.), jak i dla dziewczyn (59 proc.) to wysokie zarobki, choć dla dziewczyn najważniejsze jest, żeby praca była interesująca. Młodzi ciekawi są tego, jak tak naprawdę wygląda praca (co w niej dokładnie się robi). Mniej istotne na tym etapie są dla nich prestiż czy to, czy praca ma sens społeczny.

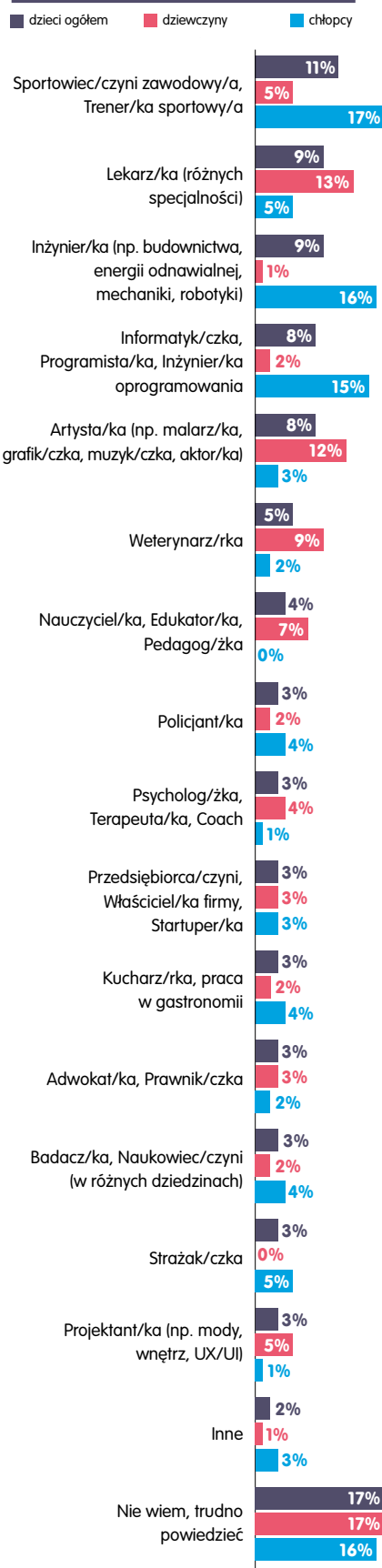


Dr Maciej Bukowski

prezes WISE Europa, Uniwersytet Warszawski

*Te odpowiedzi są bardzo ciekawe. Oddają stan świadomości młodych ludzi nie tylko w zakresie własnych aspiracji edukacyjnych i zawodowych, ale i – pośrednio – tego, jakiego rodzaju wzorce kształtuje w młodych ludziach zarówno natura, jak i ich społeczno-kulturowe otoczenie: rodzina, koledzy, szkoła, media, książki itp. **Dziewczęta wskazują głównie zawody już dziś sfeminizowane: artystyczne (malarka, aktorka, projektantka), opiekuńcze (lekarka, nauczycielka) czy związane z emocjami (psycholożka). To samo można powiedzieć o chłopcach, których wskazania bardzo różnią się od wskazań dziewcząt – oni koncentrują się na zawodach, które dziś mają nadreprezentację mężczyzn (sportowcy, inżynierowie, informatycy). Jaką rolę odgrywają tu wrodzone różnice preferencji, przy czym nie przeceniałbym tego, że dzieci mają trudności ze wskazaniem kobiet odnoszących sukces w sztuce, nauce czy technologii. Pytanie jest w tym wypadku – moim zdaniem – zbyt mało precyzyjne. Prowokuje do łatwych skojarzeń w dziedzinach dla dzieci widocznych, a więc nauce (mówi się o tym w szkole) czy telewizji (sport). Zarazem są to zapewne skojarzenia dość stereotypowe: naukowiec = Albert Einstein lub Maria Curie,***

KIM CHCESZ ZOSTAĆ W PRZYSZŁOŚCI?*

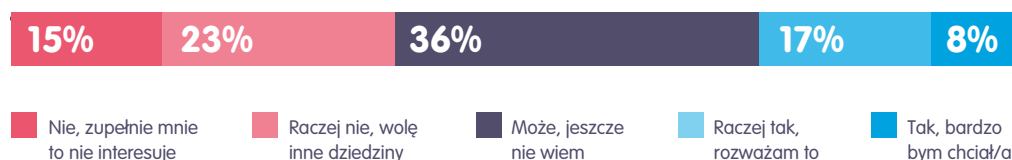


*dziewczyny i chłopcy mogli wpisać więcej niż jeden pomysł

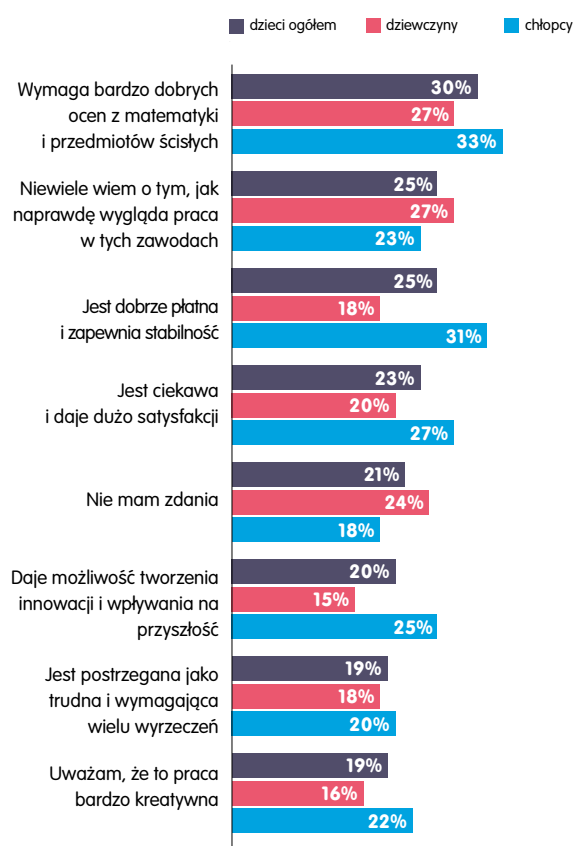
sportowiec: Robert Lewandowski lub Iga Świątek. Polityczkę, matematyczko-informatykę, malarkę czy kompozytorkę już im dużo trudniej wskazać, bo sami się tym nie interesują, a nie mówi się o tym w szkole, w której „historia kończy się w 1945 roku”. Zrazem nie są to sfery współczesnej, medialnej sławy. Gdyby spytać o aktorkę, piosenkarkę, youtuberkę, poszłoby łatwiej, a zarazem wskazanie innej naukowczyni niż Maria Curie czy innej sportsmenki niż Iga Świątek mogłoby okazać się dla nich trudne. Nie znaczy to, że za część różnic w preferencjach nie odpowiada pierwiastek kulturowo-społeczny: „Nie znam żadnego naukowca ani naukowczyni osobiście, a zarazem nie słyszałam o nikim takim poza Marią Curie, więc nie myślę o sobie w tej roli”. Jednocześnie widać, że to, kim dziewczęta i chłopcy chcą zostać, różni się od tego, co jest dla nich atrakcyjne. Zawody, w których się widzą, są dla nich atrakcyjne, ale zarazem wiele ciekawych – w ich odczuciu – zawodów nie wydaje im się opcją dla nich. Może to oznaczać, że **dzieci i młodzież, marząc o swojej przyszłości, trzymają głowę przy ziemi, tj. widzą się raczej w zawodzie znanym im z otoczenia i atrakcyjnym niż w innym, który może i jest ciekawy, ale obcy, bo nikt, kogo znają, go nie wykonuje.**

Podejście do technologii

CZY CHCESZ PRACOWAĆ W PRZYSZŁOŚCI W JEDNEJ Z DZIEDZIN STEM?



CO SĄDZISZ O PRACY W ZAWODACH STEM?



Prawie 40 proc. dzieci nie chce pracować w dziedzinach związanych ze STEM. Niespełna 10 proc. nastolatków jest bardzo zainteresowane karierą w tym obszarze, a 17 proc. to rozważa.

Widać, że dzieci nie wiedzą, na czym ta praca polega i jakie zawody można wykonywać w tym bardzo szerokim obszarze. To, co się wybija na pierwszy plan, to przekonanie, że praca w zawodach związanych ze STEM wymaga bardzo dobrych ocen z matematyki i przedmiotów ścisłych. Chłopcy zdecydowanie bardziej upatrują w zawodach STEM źródła dobrych zarobków, a także widzą potencjał wpływu, jaki dają technologie. Co czwarty chłopiec uważa, że STEM daje możliwość tworzenia innowacji i wpływania na przyszłość. Taką perspektywę ma tylko 15 proc. dziewczyn.

Wśród dziewczyn najpopularniejsze pozostają ścieżki związane z medycyną (lekarka, psycholożka, weterynarka) oraz sztuką i opieką, natomiast chłopcy częściej wybierają zawody technologiczne i inżynieryjne – od informatyka i programisty, po specjalistę AI.



Dr Estera Kot

CTO Clouds on Mars, Politechnika Warszawska

Pojawia się pytanie: czy dziewczyny wybierające medycynę unikają technologii? A może wręcz przeciwnie – decydują się na najbardziej fundamentalne jej zastosowanie: w ochronie zdrowia. Medycyna to dziś jedna z najbardziej zaawansowanych technologicznie dziedzin.

Mój doktorat z AI w analizie danych medycznych jest tylko jednym z przykładów: współczesna medycyna to uczenie maszynowe, computer vision, robotyka chirurgiczna czy genomika obliczeniowa. To nie jest już „medycyna wsparta technologią” – to technologia wprost aplikowana do zdrowia. I to nie w formie teoretycznych koncepcji czy inżynierii oderwanej od życia, ale w postaci bardzo konkretnych zastosowań.

*Chłopcy marzący o programowaniu często zaczynają od gier czy aplikacji – i to jest naturalny punkt startu. Może warto przyjrzeć się, jakie gry wybierają dziewczyny, a jakie chłopcy – oczywiście patrząc średnio, a nie w wyjątkowych przypadkach. Bo **dziewczyny w medycynie też będą programować – tylko zamiast gier tworzyć będą algorytmy diagnostyczne, analizować genomiczne big data, projektować systemy AI dla szpitali**. Różnica nie polega na jakości czy merytoryce, lecz na obszarze zastosowania.*

I właśnie tu leży sedno. Programowanie to nie jest tylko „pisanie kodu”. Pytanie brzmi: kodu do czego? Do stron internetowych? Do aplikacji enterprise? A może do rozwiązywania realnych problemów – w transporcie, energetyce, medycynie, czy w ochronie środowiska?

Patrząc w przyszłość, wierzę, że kluczowe kompetencje – niezależnie od płci czy branży – to:

- krytyczne i procesowe myślenie – umiejętność rozłożenia problemu na części, dostrzeżenia wzorców, tworzenia abstrakcji, ale także krytycznej oceny napływających informacji. To zdolność potrzebna zarówno chirurgowi planującemu operację, jak i programiście projektującemu architekturę systemu;*
- ocena źródeł i świadomość uprzedzeń – żyjemy w świecie fake newsów, dlatego niezwykle ważna jest umiejętność rozpoznawania stronniczości i interpretacji niepewności. Lekarz musi umieć ocenić wiarygodność predykcji AI, a inżynier – jakość danych treningowych. Nie wystarczy polegać ślepo na narzędziach.*
- właściwe wykorzystanie AI – technologia ma wspierać człowieka, a nie go zastępować. Radiolog plus AI to lepsza diagnostyka niż każde z nich osobno. Ale człowiek zawsze musi pozostać decyzyjny – bo kto weźmie odpowiedzialność, jeśli algorytm się pomyli?*
- łączenie kropek – widzenie zależności, emergentnych właściwości, zrozumienie systemu jako całości. Medycyna to nie pojedyncze procedury, lecz cały ekosystem zdrowia.*

Mam poczucie, że zbyt wąsko definiujemy „technologię” i zbyt rzadko pokazujemy, czym naprawdę jest stosowanie technologii i inżynierii w praktyce. Nie chodzi o samą informatykę – lecz o informatykę w medycynie, o inżynierię w walce ze zmianami klimatycznymi, o technologię w służbie człowieka.

Podejście do sportu

Kompetencje cenne w przyszłej pracy zawodowej, takie jak praca zespołowa, samodyscyplina i determinacja, rozwija w młodych aktywność fizyczna – uczy budować zdrowe nawyki, poprawia kondycję i pomaga radzić sobie ze stresem. Udział w sporcie pozwala też doświadczyć, że konsekwentny wysiłek i wytrwałość są fundamentem do osiągnięcia celów.

Raport Fundacji Inspiring Girls Polska *Pewność siebie dziewczyn w Polsce z 2024*^[4] roku pokazał, że tylko 26 proc. dziewcząt uznało aktywność fizyczną za kluczowy element budujący pewność siebie. Dodatkowo, rodzice częściej wysyłają na sportowe zajęcia pozaszkolne chłopców (91 proc.) niż dziewczyny (57 proc.). Tegoroczne badanie przyniosło nowe informacje na temat zajęć sportowych w szkole – widzimy, że postrzeganie lekcji WF znacząco się różni: 71 proc. chłopców i tylko 45 proc. dziewczyn ocenia lekcje WF pozytywnie. Chłopcy ponad dwa razy częściej (35 proc.) mówią, że to są jedne z ich ulubionych lekcji. Tylko co 7 dziewczyna może się z tym zgodzić. Jednocześnie aż 22 proc. dziewczyn czuje się niekomfortowo na lekcjach WF i stara się ich unikać. Tymczasem **uczestnictwo w sporcie daje przewagi w karierze zawodowej, rozwija ducha rywalizacji, determinację i etykę pracy. 94 proc. kobiet na stanowiskach C-suite w przeszłości uprawiało sport, co sugeruje, że udział w sporcie jest znaczącym czynnikiem sukcesu**^[5].

Jako główne przeszkody na drodze do regularnego uprawiania sportu poza szkołą zarówno co trzeci chłopiec, jak i co trzecia dziewczyna wymieniają brak zainteresowania sportem i preferencję spędzania czasu inaczej (np. zainteresowania artystyczne, komputer, czytanie). Chłopcy znacznie częściej (32 proc.) niż dziewczynki (20 proc.) wskazują brak odpowiedniej oferty sportowej w okolicy lub zbyt wysokie koszty. Dziewczynki (29 proc.) częściej od chłopców (19 proc.) wskazują na brak czasu z powodu nauki, innych zajęć czy obowiązków domowych.



71%

chłopców czuje się na lekcjach WF **bardzo (35%) lub raczej dobrze.**



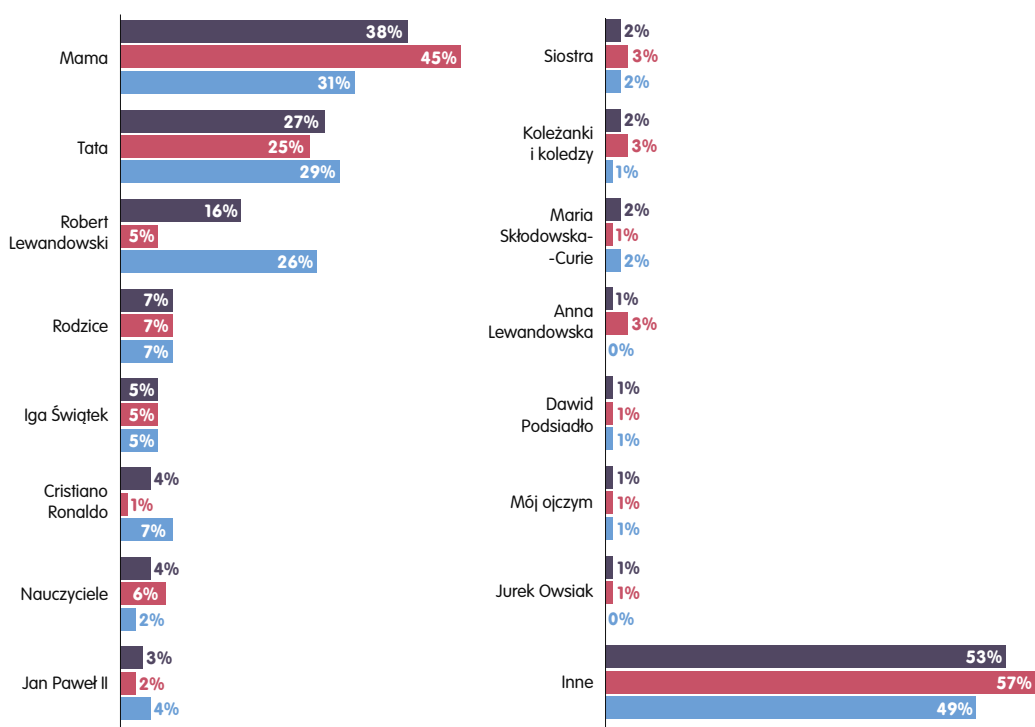
45%

dziewczyn czuje się na lekcjach WF **bardzo (14%) lub raczej dobrze.**

Mamy w polskim sporcie coraz więcej kobiet, które sięgają po najwyższe trofea: tytuł Najlepszego Sportowca 2024 roku zdobyła Aleksandra Mirosław – zdobywczyni złotego medalu na Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu we wspinaczce na czas. W pierwszej dziesiątce znalazły się również Natalia Bukowiecka (lekkoatletyka miejsce 2.), Iga Świątek – triumfatorka dwóch poprzednich plebiscytów (tenis miejsce 4.), Daria Pikulik (kolarstwo, miejsce 6.), Julia Szeremeta (boks, miejsce 7.), Klaudia Zwolińska (kajakarstwo górskie, miejsce 9.). W pierwszej dziesiątce najlepszych sportowców 2024 roku znalazło się sześć kobiet. W 2025 roku reprezentantki Polski w piłce nożnej kobiet po raz pierwszy w historii zagrały na Euro, a kapitanka naszej drużyny, Ewa Pajor, jest królową strzelczyń hiszpańskiej ekstraklasy i jako pierwsza kobieta w historii zdobyła Trofeum Gerda Müllera przyznawane najsukuteczniejszej napastniczce sezonu. Na zeszłorocznych letnich igrzyskach olimpijskich 8 na 10 medali dla Polski zdobyły kobiety^[6].

KTO JEST WZOREM DO NAŚLADOWANIA?*

■ dzieci ogółem ■ dziewczyny ■ chłopcy



*dzieci zostały poproszone o wskazanie maksymalnie 5 osób/postaci

Chłopcy częściej niż dziewczynki wskazują osobę ze sportu jako wzór do naśladowania. Dla 26 proc. chłopców wzorem do naśladowania jest Robert Lewandowski, dla 7 proc. Cristiano Ronaldo. Tego rodzaju prawidłowość nie występuje w przypadku dziewczynek – dla 5 proc. dziewczyn wzorem do naśladowania jest Robert Lewandowski i Iga Świątek.



Weronika Możejko

ekspertka i komentatorka sportowa

Silne kobiety wzorce są niezbędne, by młode dziewczyny mogły dostrzec w sporcie nie tylko rywalizację, lecz także drogę do budowania pewności siebie i tworzenia własnej tożsamości. Widoczność sportowczyń ma moc kształtowania przyszłości. To, co młodzi obserwują w mediach i kulturze, realnie przekłada się na ich poczucie sprawczości i podejmowane wybory. Dziś coraz wyraźniej widać, że o sile polskiego sportu stanowią kobiety. Sukcesy Igi Świątek, Aleksandry Mirosław, Natalii Bukowieckiej czy Ewy Pajor udowadniają, że Polki potrafią osiągać światowy poziom. Nieprzypadkowo na ostatnich Igrzyskach Olimpijskich aż 8 z 10 medali dla Polski zdobyły kobiety. To ambasadorki, które mogą stać się dla dziewcząt tym, kim piłkarze stają się często dla chłopców – inspiracją do działania i powodem, by dumnie zakładać sportowy strój.

Sport jest narzędziem unikalnym: uczy współpracy, pozwala radzić sobie z presją, pomaga oswajać porażki, rozwija pewność siebie. To kompetencje, które mają zastosowanie daleko poza boiskiem: w nauce, pracy czy relacjach. Dlatego tak ważne jest, aby aktywność fizyczna stała się trendem, a nie obowiązkiem. Największą barierą dla dziewcząt jest brak motywacji i właśnie tu ***ogromną rolę mogą odegrać kobiety wzorce. Ich postawa i autentyczność są w stanie wykreować modę na sport, która trafi do młodego pokolenia mocniej niż formalne hasła.***

Niepokoí jednak fakt, że dzieci często nie są zadowolone z lekcji wychowania fizycznego. To sygnał alarmowy. WF musi stać się przestrzenią radości, różnorodności i odkrywania własnych możliwości, a nie jedynie szkolnym obowiązkiem. To ogromne wyzwanie dla nauczycieli, którzy mogą inspirować całe pokolenia, jeśli dostaną odpowiednie narzędzia i wsparcie. Nie wolno także zapominać o roli rodziców, którzy swoim przykładem i zachętą mogą wzmacniać sportowe pasje dzieci.

Badania UEFA pokazują, jak silny może być wpływ sportu: 80 proc. młodych piłkarek deklaruje większą pewność siebie dzięki grze w drużynie, a ponad połowa z nich prze staje przejmować się opinią innych. To pokazuje, że sport, a szczególnie sporty zespołowe, odpowiadają nie tylko na potrzebę ruchu, lecz także na potrzebę przynależności i wzmacniania tożsamości.

Nie każda dziewczyna zostanie mistrzynią w swojej dyscyplinie, ale każda może, dzięki sportowi, zbudować trwałe fundamenty pewności siebie, które przełożą się na jej przyszłość jako silnej, świadomej i aktywnej kobiety.

Podejście do przywództwa

Polscy nastolatkarze uważają, że zarówno dziewczyny, jak i chłopcy mogą być tak samo dobrymi liderami, szefami czy ekspertami w różnych dziedzinach. To, że myślą w sposób równościowy i progresywny na temat przywództwa, pokazały już wcześniejsze raporty Inspiring Girls Polska, w tym szczególnie *Dziewczyny i przywództwo. Jak wspierać potencjał przywódczy młodych z 2023 roku*.

Dziewczyny bardzo pozytywnie oceniają swoje możliwości w roli liderki, szefowej czy ekspertki. **Aż 87 proc. z nich uważa, że mogą być tak samo dobre jak chłopcy**, z czego 62 proc. odpowiedziało „zdecydowanie tak”, a 25 proc. „raczej tak”. Tylko 1 proc. ankietowanych twierdzi, że dziewczęta nie dorównują chłopcom w tych rolach, a 10 proc. uzależnia ocenę od osoby i dziedziny. Wyniki jasno wskazują na silne przekonanie dziewcząt o równości kompetencji niezależnie od płci.

Trzech na czterech chłopców postrzega dziewczęta jako równie kompetentne liderki, szefowe i ekspertki jak rówieśnicy płci męskiej, co wskazuje, że równość zdolności przywódczych staje się dla nich oczywistością. Pokazuje to, że choć stereotypy nie zniknęły całkowicie, dominujące nastawienie młodych chłopców sprzyja akceptacji kobiecego przywództwa.



87%

dziewczyn uważa,
że dziewczyny mogą być
**tak samo dobrymi
liderkami / szefowymi
/ ekspertkami**
jak chłopcy



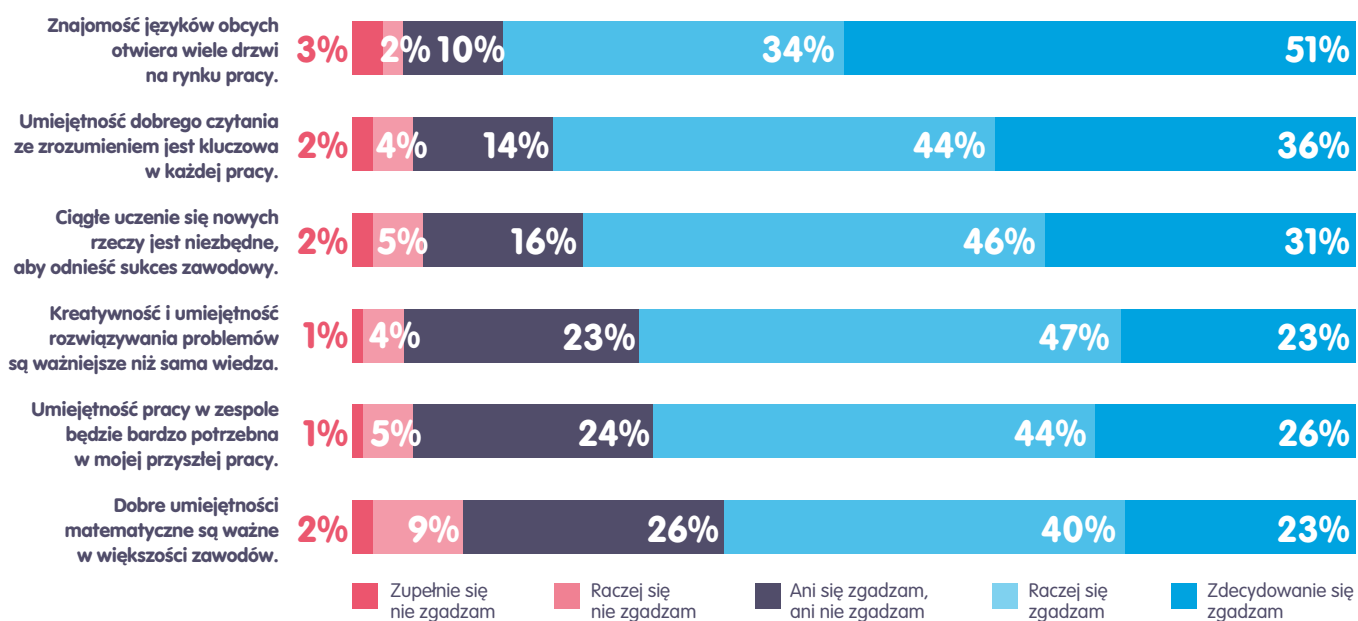
73%

chłopców uważa,
że dziewczyny mogą być
**tak samo dobrymi
liderkami / szefowymi
/ ekspertkami**
jak chłopcy

Podejście do kompetencji

Dzieci za najważniejsze kompetencje zawodowe uznają biegłość w językach obcych, czytanie ze zrozumieniem, kreatywne rozwiązywanie problemów i gotowość do nieustannej nauki – na te umiejętności zwraca uwagę zdecydowana większość. Oznacza to, że intuicyjnie mają priorytety skalibrowane na wytyczne OECD czy WEF (zob. rozdział 2), dalsze ich kierunkowanie może więc polegać na wzmacnianiu w wyborze obranego kursu myślenia. Praca zespołowa i dobre podstawy matematyczne wydają się nieco mniej istotne, choć nadal większość ankietowanych je docenia. Tu jako dorośli możemy bardziej ich wspierać.

W JAKIM STOPNIU ZGADZASZ SIĘ, ŻE TE UMIEJĘTNOŚCI BĘDĄ POTRZEBNE W PRZYSZŁEJ PRACY



Zbigniew Bujak

trener i menadżer do spraw dydaktycznych w Fundacji Polskiego Funduszu Rozwoju i Centralnym Domu Technologii

Nierówności w edukacji i wyborach zawodowych ujawniają się już między 10. a 15. rokiem życia. Choć początkowo zainteresowania dziewcząt i chłopców są podobne, z czasem – jak pokazują raporty Inspiring Girls Polska – stereotypy płciowe zawężają ich wybory:

jedne zajęcia uznaje się za „męskie”, inne za „kobiece”. To stawia przed czytelnikami niniejszego raportu pytanie: czy możliwa jest edukacja wolna od takich podziałów?

Doświadczenia Fundacji PFR wskazują, że metody projektowe STEM i STEAM (z elementem „Arts”) skutecznie temu przeciwdziałają. W biznesie interdyscyplinarność jest normą – powodzenie technologii zależy zarówno od jej poziomu technicznego, jak i od wartości społecznych, które wnosi. Podobnie w warsztatach STEAM: tworzenie aplikacji wymaga najpierw zrozumienia potrzeb jej użytkownika, a dopiero potem umiejętności programistycznych.

Takie podejście otwiera STEM na osoby, które wcześniej nie widziały tam dla siebie miejsca. Pokazuje też, że dobre projekty łączą kompetencje techniczne, społeczne i poznawcze. Potwierdzają to raporty o kompetencjach przyszłości – w zestawieniu Core skills (World Economic Forum 2025) obok umiejętności technologicznych znalazły się empatia i aktywne słuchanie. Dlatego diagnozy i rekomendacje zawarte w raportach takich jak ten, są tak istotne.

Wprowadzanie STEM i STEAM do edukacji zmienia na pozór drobne rzeczy – grupy stają się bardziej różnorodne, a treści techniczne bardziej przystępne. W rzeczywistości to krok ku bardziej inkluzywnej edukacji i równym szansom na rynku pracy.

Stan równości w liczbach

Polscy nastolatkwie wkraczają w dorosłość w rzeczywistości pełnej nierówności i mierzą się z asymetrią szans, choć świat ciągle coś robi, by je znieść. Dziś z jednej strony widzimy młode, wykształcone kobiety, które wciąż napotykać szklany sufit w miejscach pracy. Z drugiej – widzimy mężczyzn, którzy rezygnują z edukacji na poziomie wyższym. To oznacza, że każda z płci potrzebuje innego i mądrego wsparcia, tak aby przy zasypywaniu jednego dołka nie powstał kolejny.



Na jaki rynek wkraczają młodzi

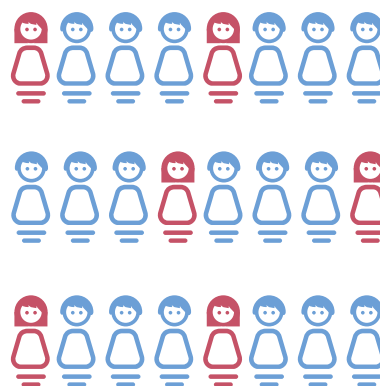
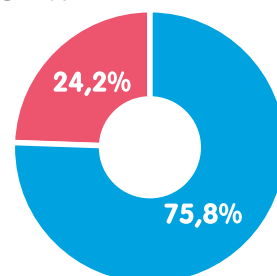
Kobiety są niemal połową wszystkich pracowników, ale wciąż muszą walczyć o swoją pozycję na rynku pracy. Ich głos w najwyższych gremiach nadal jest ledwo słyszalny. W 2024 roku zaledwie 24,2 proc. członków zarządów polskich spółek to kobiety (średnia globalna to 28,8 proc., we Włoszech ten odsetek wynosi 42,60 proc., a we Francji 45,20 proc.). Co więcej, tylko w 27,8 proc. prywatnych firm w Polsce chociaż jedna kobieta zajmuje stanowisko top-menadžera (C-suit)^[8]. **Wciąż trudno zostać liderką.**

W sektorze „Technology, Information and Media” kobiety to tylko 35 proc. pracowników. Na jedną absolwentkę kierunków STEM-owych w Polsce przypada około 3 mężczyzn (przykładowo we Włoszech i Francji ten współczynnik wynosi około 1:2). W dodatku przez ostatnią prawie dekadę (2015–2024) odsetek menedżerek średniego i najwyższego szczebla w obszarze STEM nie przekroczył 8 proc.^[9].

Im bardziej przyszłościowa branża, tym trudniejsza pozycja kobiet.

Skorygowana luka płacowa (uwzględniająca stanowisko, doświadczenie i branżę) w Polsce wynosi 10,2 proc.^[12]. Im wyższe stanowisko, tym dysproporcja jest bardziej bolesna – na szczeblu dyrektorskim sięga ona 28,6 proc.^[13]. Według innych wskaźników w skali równości wynagrodzeń (0–1, gdzie 1 to pełna równość, a 0 to znacząca dysproporcja) Polki plasują się na poziomie 0,584 za podobną pracę.^[14] **Płeć nadal ma więc znaczenie, a nawet koszt^[14].**

UDZIAŁ KOBIET W ZARZĄDACH POLSKICH SPÓŁEK^[7]



Skorygowana
luka płacowa
ogółem^[10]

Luka
na stanowiskach
dyrektorskich^[11]

10,2%

28,6%



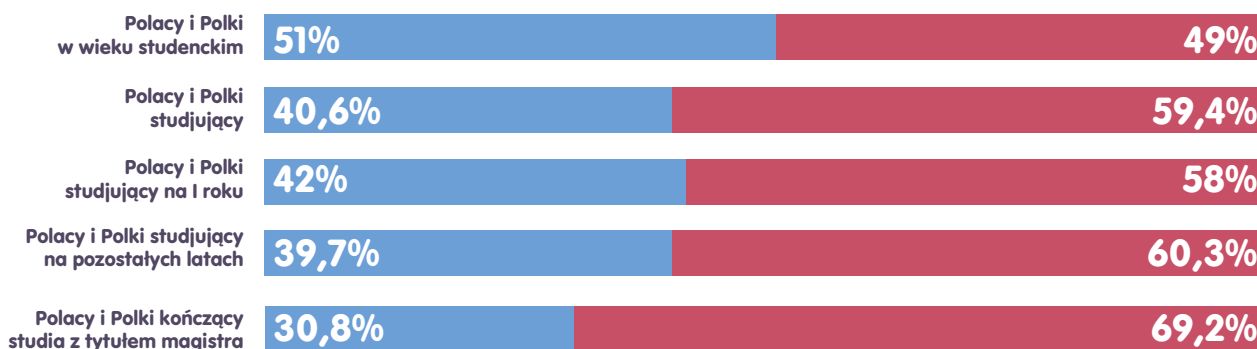
Mężczyźni



Kobiety

Kto wejdzie na rynek pracy

Spośród studiujących w Polsce Polek i Polaków 59,4 proc. to kobiety, a 40,6 proc. to mężczyźni^[15]. Obecnie w wieku studenckim (20–24 lata) mamy 49 proc. Polek i 51 proc. Polaków^[16]. Z kolei na studiach kończących się uzyskaniem tytułu magistra (studia II stopnia lub jednolite studia magisterskie) odsetek mężczyzn spada – do zaledwie 30,8 proc^[17].



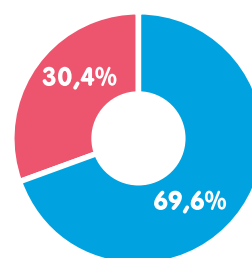
Proces „wypadania” z systemu zaczyna się bardzo wcześnie. Mężczyźni stanowią 42 proc. studentów pierwszego roku, ale na kolejnych latach ich odsetek spada do 39,7 proc.^[19].

Mężczyźni wciąż jednak wyraźnie dominują na uczelniach technicznych, gdzie stanowią 69,6 proc. studentów (2024)^[22]. W obszarze nowych technologii (część STEM) w 2023 roku kobiety stanowiły tylko 17,08 proc. studentek^[23]. Jednocześnie są kierunki i uczelnie, gdzie sytuacja jest odwrotna. Na uczelniach medycznych wśród przyjętych w latach 2022–2024 mężczyźni stanowili jedynie 23,4 proc.^[24]. A na weterynarii w 2023 roku średnio ponad 80 proc. studentów to kobiety^[25].

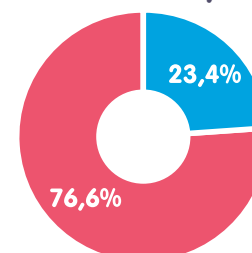
W newralgicznych sektorach (gdzie technologia ukształtuje nowe warunki rynkowe) nadal kumuluje się zatem męska reprezentacja.



Kierunki techniczne^[20]



Uczelnie medyczne^[21]



Rekomendacje

Dla biznesu i organizacji pozarządowych

- Organizowanie i wspieranie programów mentoringowych podnoszących aspiracje edukacyjne i zawodowe dzieci i młodzieży w szkołach i społecznościach lokalnych.
 - Pokazywanie blasków i cieni konkretnych zawodów i branż.
 - Wspieranie szkoły w adaptacji do zmiany technologicznej.
 - Promowanie cyfrowej sprawczości.
 - Wspieranie szkoły w rozwijaniu wśród dzieci i młodzieży kompetencji przyszłości.
 - Społeczna odpowiedzialność biznesu w zakresie promowania wśród młodych różnorodnych wzorców i inspiracji ze świata biznesu, technologii, nauki, kultury, rozrywki i sportu.
 - Korzystanie z kapitału liderów, by pokazać, że rynek pracy potrzebuje zarówno chłopców jak i dziewczyn.
-

Dla szkół i administracji publicznej

- Zwiększanie dostępu do zaufanych dorosłych – tutorek i tutorów, mentorek i mentorów, stałe dyżury rozmów.
 - Wzmacnianie doradztwa zawodowego od szkoły podstawowej – pokazywanie różnych zawodów i branż, wzorców i *role models*.
 - Promowanie współpracy projektowej w różnorodnych zespołach.
 - Otwarcie na współpracę z biznesem i organizacjami pozarządowymi.
 - Budowanie równej kultury sportu – rewizja podejścia do lekcji WF w szkołach.
-

Dla rodziców i opiekunów

- Rozmawianie o edukacji, pracy i finansach w codzienności – proste rozmowy, wspólne decyzje budżetowe.
 - Wspieranie dzieci w odkrywaniu swoich mocnych stron.
 - Świadome przewodnictwo w obszarze technologii – ekran nie zastąpi relacji, a AI jest narzędziem, nie wychowawcą.
-

Przypisy końcowe

- [1] World Economic Forum, The Future of Jobs Report 2025, <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/> <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/digest/> [dostęp: 9 września 2025].
- [2] OECD Learning Compass 2030, <https://www.oecd.org/en/data/tools/oecd-learning-compass-2030.html#:~:text=The proc.20OECD proc.20Learning proc.20Compass proc.202030 proc.20is proc.20an proc.20evolving,the proc.20future proc.20we proc.20want proc.3A proc.20individual proc.20and proc.20collective proc.20well-being> [dostęp: 9 września 2025].
- [3] Shuang Lin, Zhengtang Tan, A Bibliometric Analysis of Project-Based Learning Research in and Outside Mainland China, [w:] „International Journal of Engineering Education” April 2023, https://www.researchgate.net/publication/369758830_A_Bibliometric_Analysis_of_Project-Based_Learning_Research_in_and_Outside_Mainland_China [dostęp: 9 września 2025].
- [4] Inspiring Girls Polska 2024, Pewność siebie dziewczyn w Polsce, <https://inspiring-girls.pl/pewnosc-siebie-dziewczyn-w-polsce-2024/> [dostęp: 17 września 2025]
- [5] Raport Where will you find your next leader? EY and espn explore how sport advances women at every level, https://www.ey.com/en_au/athlete-programs/why-a-female-athlete-should-be-your-next-leader [dostęp: 31 sierpnia 2025]
- [6] Dane za: Przegląd sportowy, <https://przegladsportowy.onet.pl/plebiscyt-przegladu-sportowego/tyle-zabraklo-idze-swiatek-do-podium-w-plebiscycie-ps-nie-przebila-granicy/4z6f2k4> [dostęp: 31 sierpnia 2025]
- [7] World Economic Forum, Global Gender Gap Report, June 2025, https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- [8] Ibidem
- [9] Ibidem
- [10] Dane za PAP: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news> proc.2C1524042 proc.2Cekspert-wysoki-poziom-wyksztalcenia-kobiet-w-polsce-nie-przeklada-sie-na [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- [11] Dane za: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń Sedlak & Sedlak 2024: <https://wynagrodzenia.pl/artukul/luka-placowa-na-podstawie-danych-z-ogolnopolskiego-badania-wynagrodzen-2024-czesc-i> [dostęp: 28 sierpnia 2025]

- ^[12] Dane za PAP: <https://www.pap.pl/aktualnosci/news-proc.2C1524042-proc.2Cekspert-wysoki-poziom-wyksztalcenia-kobiet-w-polsce-nie-przeklada-sie-na> [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[13] Dane za: Ogólnopolskie Badanie Wynagrodzeń Sedlak & Sedlak 2024: <https://wynagrodzenia.pl/artukul/luka-placowa-na-podstawie-danych-z-ogolnopolskiego-badania-wynagrodzen-2024-czesc-i> [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[14] World Economic Forum, Global Gender Gap Report, June 2025, https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[15] Raport Studenci 2024, RAD-on, stan na 31 grudnia 2024, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_2024 [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[16] GUS, Polska w liczbach, stan na 2025, <https://www.polskawliczbach.pl/> [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[17] Raport Studenci 2024, RAD-on, stan na 31 grudnia 2024, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_2024 [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[18] Ibidem
- ^[19] Ibidem
- ^[20] Studentki na kierunkach z obszaru nowych technologii, RAD-on, stan na 31 grudnia 2024, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_kierunki_nowe_tech_2023 [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[21] Chłopaki do Medycznych!, Raport na temat równości płci wśród studentów uczelni medycznych, Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn, czerwiec 2025, <https://schm.org.pl/chlopaki-do-medycznych-raport/> [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[22] Studentki na kierunkach z obszaru nowych technologii, RAD-on, stan na 31 grudnia 2024, https://radon.nauka.gov.pl/raporty/studenci_kierunki_nowe_tech_2023 [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[23] Ibidem
- ^[24] Chłopaki do Medycznych!, Raport na temat równości płci wśród studentów uczelni medycznych, Stowarzyszenie na rzecz Chłopców i Mężczyzn, czerwiec 2025, <https://schm.org.pl/chlopaki-do-medycznych-raport/> [dostęp: 28 sierpnia 2025]
- ^[25] Agnieszka Świątalska, Kobiety w weterynarii, [w:] „Życie Weterynaryjne” 2023 98 (7), <https://agro.icm.edu.pl/agro/element/bwmeta1.element.agro-34d523d2-54e2-493c-9498-6b7c-0c005847/c/ZW-07-2023-01.pdf> [dostęp: 28 sierpnia 2025]



Fundacja Inspiring Girls Polska działa w ramach międzynarodowej sieci IG International (ponad 40 krajów na całym świecie). Zajmuje się podnoszeniem aspiracji edukacyjnych i zawodowych dziewczyn i chłopców poprzez dwa główne obszary: działania edukacyjne i think tank.

Osią działań programowych Inspiring Girls są działania edukacyjne o charakterze mentoringowym, podczas których dorosłe kobiety, tzw. *role models*, dzielą się z dziećmi swoim doświadczeniem edukacyjnym i zawodowym. W ramach think tanku Fundacja publikuje raporty, by na ich podstawie projektować działania społeczne, a także inicjować debatę publiczną w obszarze wspierania młodych.

RAPORTY INSPIRING GIRLS POLSKA

Młodzi i przyszłość.

Aspiracje edukacyjne i zawodowe dziewczyn i chłopców w Polsce [2025]

Pewność siebie dziewczyn w Polsce [2024]

Dziewczyny i przywództwo.

Jak wspierać potencjał przywódczy młodych [2023]

Dziewczynki i technologie [2022]

Aspiracje dziewczynek w Polsce [2021]
